

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

סיומים בגלי האתר

ברשתות הרדיו מורשת, קול חי, קול ברמה וגלי ישראל משודרים בימים האלה סיומי מסכת, על פי המנהג החסידי להוסיף שמחה של מצווה בדרך המותרת בתשעת הימים. ברשת ב של קול ישראל יהיה סיום במוצאי שבת, בתכנית 'מלווה מלכה', אחר חצות הלילה. גם בתשעה באב עצמו יהיו סיומי מסכת, על מסכת מועד קטן, שסיומה עוסק בענייני אבלות ולכן הוא מותר בלימוד ביום הצום.

מחזור ב לקייטנות חב"ד

בימים האלה מסתיים המחזור הראשון של קייטנות חב"ד, שבתי חב"ד מפעילים ברחבי הארץ, ונפתח הרישום למחזור השני. הקייטנות מיועדות לכל ילדי ישראל, תלמידי בתי ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים כאחד. הקייטנות מעניקות לילדים שפע של חוויות, לצד תכנים וערכים, ברוח חסידית עליזה ותוססת. פרטים בבית חב"ד המקומי.

נסיעה לאוהלים

לקראת ח"י באלול, יום הולדתם של הבעש"ט ובעל התניא, מתארגנת נסיעה קבוצתית לציוניהם שבאוקראינה. בשבת קודש ח"י באלול ישתבו במוז'בוז', בסמיכות לאוהל הבעש"ט. במסגרת המסע יפקדו גם את ציוני המגיד ממזריטש, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ועוד. פרטים בטל' 02-5410100.

זמני השבוע

ניווט	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
8:10	8:5	7:57	7:48
9:16	10:00	8:53	8:49

פרקי אבות: פרק ג

קייטנות חב"ד
ההרשמה בעיצומה
***3770**

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

האבל הוא על היפוך הסדר

אנו מתאבלים בימים האלה לא רק על אירועי העבר, אלא על הגלות העמוקה ועל המציאות המשובשת שאנו שרויים בהן כאן ועכשיו

הר הבית, המקום המקודש ביותר לעם ישראל, נתון ביד זרים (צילום: Godot13)

האבל בימים האלה איננו זיכרון היסטורי בלבד לימים כואבים בדברי יש"אל. אכן, תשעה באב הוא יום מר, שבו פקדו אותנו אסונות רבים - מחטא המרגלים, דרך חורבן הבית הראשון והשני, נפילת ביתר, העלאת המחרשה על ירושלים, גירוש ספרד, ועד הריס יישובי חבל עזה אך לפני שמונה שנים: אולם אנו מתאבלים לא רק על אירועי העבר אלא על הגלות העמוקה שבתוכה אנו שרויים כאן ועכשיו.

ומופת לכל יהודי. תחת זאת הם מושמצים במגוון כינויי גנאי, ויש המטפחים שנאה כלפיהם.

והאמת היא שמקור הכול הוא הגלות הפנימית. גם בתוכנו פנימה, בתוך נפשנו, קיים היפוך הסדר הזה. מן הראוי היה שהרוחניות תהיה עיקר והגשמיות טפל. שמשאת נפשנו תהיה למלא את שליחותנו ותפקידנו בעולם הזה, ואילו ענייני החומר לא יהיו אלא צורך הכרחי ותו לא.

אבל מכיוון שהגלות הפנימית עודנה בתוקפה, אנו מתלהבים ומתרגשים מדברים ארציים וחומריים, ואילו התפילה, לימוד התורה וקיום המצוות נעשים תכופות כמצוות אנשים מלומדה, מילוי חובה בלבד.

מבט אל הר הבית

ההמחשה לכך היא היפוך הסדר השורר בהר הבית. המקום המקודש ביותר לעם ישראל נתון ביד זרים. בית המקדש חרב, ואין אנו יכולים לשפוך שיח אלא ליד שרידי; ואילו שונאי ישראל מתהלכים שם כבעלי הבית, חופרים והורסים ככל העולה על רוחם, ומעצימים את אחיזתם במקום שהוא ציפור נפשו של העם היהודי.

על כל אלה אנו אבלים בימים האלה, אך האבל עצמו מבהיר כי אנו יודעים שזה מצב משובש, וכי הדברים צריכים להתנהל בסדר הנכון. על כך אמרו חז"ל "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה", כי עצם האבל מבטא את התקווה לגאולה הקרובה, במהרה בימינו.

המשמעות האמיתית של גלות וחורבן היא מצב שבו הדברים נהפכים, הסדר הנכון משתבש, מה שצריך להיות למעלה נופל למטה, ומה שראוי לו שיהיה למטה עולה פתאום למעלה. את היפוך הסדר הזה אנו יכולים לראות בכל תחומי החיים, האישיים והציבוריים.

הסדר הנכון

הסדר הנכון הוא שעם ישראל הוא 'עם סגולה', העם שבאור העולם בחר מכל אומה ולשון כדי לתת לו תורה ומצוות ולעשותו 'אור לגויים'. הסדר הנכון הוא שאומות העולם יכירו בתפקידו החשוב של העם היהודי, יסייעו לו ויושפעו ממנו. בגלות הכול הפוך. הגויים רודפים את היהודים, משפילים אותם ומטפחים שנאה כלפיהם.

גם במובן הזה הגלות עודנה בתוקפה. ראו איך העולם כולו מרשה לעצמו להטיף מוסר לעם היהודי. הם מתייצבים כמטיפים בשער, כמי שרוממות ערכי הצדק והמוסר בפייהם, ושוב ושוב מפנים לעברנו גינויים ומנסים להציג אותנו - הנרדפים - כאכזרים, ככובשים וכמשעבדים.

היפוך הסדר הזה קיים גם בתוך עם ישראל עצמו. הסדר הנכון הוא שלומדי תורה צריכים להיות מקור להערכה ולהערצה, ושהמוני העם יכבדו את מי שמוסרים את נפשם על לימוד תורתנו הקדושה. יהודים שמתנזרים מהבלי העולם, מקפידים על קלה כחמורה וכל שאיפתם להתעלות במישור הרוחני - צריכים להיות אות

מדוע לא נמצאו 'נבונים'?

המאפשרת לחכם גם להגות רעיונות חדשים. תבונה כזו חיפש משה בשופטים, אך אותה לא מצא.

מי השואל

ועדיין יכולה להישאל השאלה מדוע טרח משה רבנו לחפש 'נבונים' מיוחדים כליכך, שאינם קיימים כלל? לכן ציין רש"י את שמו של השואל הגוי, אריוס. אריוס זה היה כומר שפיתח שיטה המתבססת על עקרון האמונה באיל אחד (ועל כך הורידוהו הגויים מגדולתו והגלוהו, עד שכעבור שנים החזירוהו).

בכך רש"י רומז שעצם השאלה היא שאלה של נכרי, שכן יהודי אינו תוהה על מה שהתורה מצווה, ואם התורה מצווה לחפש 'נבונים', יש לחפשם. אבל מכיוון שבכל זאת יש מקום לשאלה זו מציין רש"י את שמו של אריוס, ובוה מודגש העניין של 'אתהפכא חשוכא לנהורא' [הפיכת החושך לאור], שדווקא מתוך שאלתו של הכומר הנכרי באה התשובה המאירה של רבי יוסי.

(תורת מנחם תשמ"ו, כרך ד, עמ' 185)

שלמד". אס"ן, מדוע צריך לפרש שוב את ההבדל בין חכם לנבון?

שנית, לשם מה רש"י מזכיר את שמו של השואל, אריוס, ואינו מסתפק בהכללה, 'נכרי אחד' או 'הגמון אחד'?

שני סוגי תבונה

רש"י מבקש להשיב על שאלה המתעוררת למקרא הדברים. כאשר משה מספר על מינוי השופטים בפועל הוא אומר: "ואקח... אנשים חכמים וידועים". והיכן ה'נבונים'? מתברר ש'נבונים' לא מצא. מדוע למלאכת המשכן הצליח משה לאתר גם 'נבונים', ואילו שופטים 'נבונים' לא מצא?

על כך משיב רש"י שכאן נדרשו 'נבונים' מסוג אחר. יש נבון ש"מבין דבר מליבו מתוך דברים שלמד". הוא קולט מסרים סמויים שמסתתרים בתוך מסר גלוי. תבונה זו נדרשה לצורך בניית המשכן. הקב"ה הדגים למשה את תבנית המשכן, ונדרשה היכולת לתרגם זאת למעשה. זו התבונה שמצא משה בבצלאל. אולם יש תבונה מסוג אחר, כזאת

בפרשתנו מזכיר משה רבנו לבני ישראל את מינוי שרי האלפים והמאות שישפטו את העם לצידו. הוא מציין את התכונות הייחודיות שחיפש במועמדים: "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים... ואשימם בראשיכם".

רש"י מסביר את ההבדל בין 'חכמים' ל'נבונים': 'נבונים' - מבינים דבר מתוך דבר. זהו ששאל אריוס את רבי יוסי: מה בין חכמים לנבונים? 'חכם' דומה לשולחני עשיר, כשמביאין לו דינרין לראות, רואה; וכשאינו מביאין לו - יושב ותוהה. 'נבון' דומה לשולחני תגר. כשמביאין לו מעות לראות - רואה, וכשאינו מביאין לו, הוא מחזר ומביא משליו".

'נבונים' במלאכת המשכן

פירושו של רש"י מעורר כמה שאלות. ראשית, הלוא כבר למדנו את ההבדל בין חכמה לתבונה בפרשת מינוי האומנים לבניית המשכן. על בצלאל נאמר: "ואמלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה". מסביר שם רש"י: "בחכמה - מה שאדם שומע מאחרים ולמד; ובתבונה - מבין דבר מליבו, מתוך דברים

אמרת השבוע

מה יבוא קודם

פעם אחת אמר רבי דוד מטולנה:

"אם יחליטו כל גדולי ישראל בעצה אחת שמשיח צדקנו צריך לבוא ביום מסויים ובשעה מסויימת, ולקראת המועד הזה יצאו כל בני ישראל לבושים בבגדי שבת כדי לקבל את פני המשיח - מבטיח אני לכם כי המשיח אכן יבוא באותו זמן.

"ואם תשאלוני: אם כן, מדוע אין כל גדולי ישראל עושים זאת? אשיב לכם, כי דבר זה עצמו, שכל גדולי ישראל יסכימו בהסכמה גמורה על יום מסויים ועל שעה מסויימת - זה יקרה אך ורק ביום שבו יבוא המשיח".

פתגם חסידי

"אילו היה ביכולתי, הייתי מבטל את כל התעניות, חוץ משני צומות: יום הכיפורים, כי מי צריך לאכול בו, ותשעה באב, כי מי יכול לאכול בו" (בעל אוהב ישראל מאפטה)

גלות וגאולה | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

ממחשבה להזדככות

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" (תענית ל). כוחותיו של האדם נמשכים אחר המחשבה. כאשר אדם חושב מחשבות של קדושה ומתאבל על ירושלים, מחשבתו ועצמותו בקדושה, ואז הוא 'זוכה', מלשון הזדככות, ומשיג קצת משמחת ירושלים כפי שתהיה לעתיד לבוא. (קדושת לוי)

ידיד נאמן

"אקמצא וברקמצא חרוב ירושלים" (גיטין נה). וכי מה אשמתו של קמצא, והלוא בטעות הוא לא הזמין לסעודה ולא נכח בה כלל? אלא שידיד ואוהב נאמן צריך לבוא בעצמו לשמחתו של חברו, אפילו לא הזמין, וקמצא לא נהג כן, לכן גם לו חלק בחורבן.

(רבי יצחק מוורקי)

הצימאון גובר

כאשר יהודי שרוי בגלות מתחזק אצלו הצימאון לאלוקות ביתר שאת ויתר עוז. זהו שנאמר בזוהר על הפסוק (בראשית לח, כד) "הוציאהו ותישרף" - כאשר הנשמה מוצאת לתוך מציאות של גלות, אזי "ותישרף", היא מתעוררת ברשפי אש האהבה לקב"ה.

(לקוטי תורה)

לא לדחות

"צדק ילין בה ועתה מרצחים" (ישעיהו א, כא).

"צדק" - מעשה טוב, "ילין בה" - דוחים אותו למחר, אבל "ועתה מרצחים" - רציחות וכל דבר רע, מבצעים תיכף ומיד ואין דוחים זאת למחר.

(בינה לעיתים)

למה מרגישים 'בדד'

"איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" (איכה א, א). בעת החורבן שררו בעם ישראל שנאה, מחלוקת ופירוד. זהו שאומר הכתוב "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם", אף-על-פי שזו עיר "רבתי עם", בכל זאת כל אחד ואחד הרגיש בה "בדד".

(רבי יהושע מקוטנה)

מתעוררת ה'יחידה'

דווקא בזמן הגלות, כאשר האור האלוקי מוסתר ונעלם, ויש מניעות ועיכובים רבים לעבודת ה', דווקא אז מתעוררת ה'יחידה' שבנפש, שבכוחה להתגבר על כל הקשיים והניסיונות, מתוך מסירות נפש.

(לקוטי שיחות)

הזמן יקר

אם בכל תקופה היה הזמן דבר שאינו חוזר, על אחת כמה וכמה בתקופתנו, תקופת עקבתא דמשיחא, אשר כל רגע ורגע יקר הוא במאוד, ואפשר למלאותו ולפעול בו גדולות ונצורות, פירות ופירי פירות עד סוף כל העולם.

(הרבי מליובאוויטש)

הזדמנות שהחמצה

הוא עלה ממצרים עלפי ציוויו של אליהו הנביא, שנגלה אליו ואמר לו: "דע כי קרוב זמנך להיפטר מן העולם, ומטרת בואך לעולם תושלם רק כאשר תעביר את סודות לימודך לרבי חיים ויטאל. עליך לעלות לארץ ישראל, שם תפגוש את רבי חיים בעיר צפת, והוא יפרסם את שיטתך".

זה היה רבי יצחק לוריא אשכנזי, הנודע בכינויו הארז"ל, שעלה לארץ ישראל בשנת הש"ל והתיישב בעיר צפת. עוד בטרם הגיעו לעיר עסקו המקובלים שהתגוררו בה, ובראשם רבי משה קורדובירו (הרמ"ק), ברזי הקבלה. זמן קצר לאחר הגעתו של הארז"ל נסתלק הרמ"ק, והאר"י הקדוש היה לממשיכו.

תקופה זו הביאה עמה פריצת דרך ושיכתת אור חדש ברעיונותיה הטמירים של תורת הקבלה, ועלידו היא נעשתה דרך סלולה וברורה. בשנים האלה דבק רבי חיים ויטאל ברבו הארז"ל והיה לתלמידו החביב והקרוב ביותר. כעבור זמן כתב את סודות התורה שקיבל מרבו.

עם התפשטות חכמת הקבלה גברו גם הכמיהה והכיסופים לגאולה. עלפי תורת הנסתר, הגלות היא מצב שבו השכינה מושפלת עד עפר, והמטרה היא להזריח אור עליון ביותר החבו בעולם הגשמי. הכמיהה לגאולה עמדה במרכז מעייניו של הארז"ל.

תלמידיו הקדושים של הארז"ל כרוכים היו אחרי רבם, אולם אירוע נדיר ויוצא-דופן שאירע עמם, שבו לא עמדו התלמידים במבחן לפי ערך גדולתם, גרם לארז"ל אכזבה עמוקה.

זה היה ביום שישי, סמוך לכניסת השבת. האר"י וחבורת תלמידיו, שנקראו 'גורי האר"י', יצאו אל מחוץ לעיר, לרגלי אחד ההרים, לקבל את שבת המלכה.

כמנהגו עטוף היה האר"י בבגדי לבן, שאותם נהג ללבוש לכבוד שבת. גם תלמידיו הקדושים עמדו לבושים בלבושי השבת, ובבוא העת פצחו במזמורי התפילה של קבלת שבת.

ולפתע התנער האר"י ממקום עומדו. במצחו נראו הקמטים מהתאמצותו בתפילה ופניו להטו כאש. הוא פנה אל תלמידיו בשאלה: "רצונכם שנעלה לירושלים קודם החשכה, ונעשה את השבת בירושלים?".

לרגע השתררה מבוכה בין התלמידים. תמיהה גדולה נראתה על פניהם. הכול

הארז"ל לשמוע את תשובתם, אמרו: "רבנו, מבקשים אנו ללכת להודיע קודם לנשותינו...".

אך יצאו המילים מפייהם וחרדה גדולה אחזה בארז"ל, פניו התכרכמו והוא ספק את כפיו וקרא בעצב: "אוי לנו שלא הייתה בנו זכות להיגאל. כי אילו הייתם כולכם משיבים לי פה אחד שאתם רוצים לילך בשמחה גדולה - תיכף היו נגאלים כל ישראל!".

ובעוד תלמידיו עומדים מושפלים ומבווישים, המשיך הארז"ל ואמר: "דעו לכם כי זו הייתה שעת רצון מאין כמותה, שרצה בה הקב"ה להקים את השכינה מעפרה ולגאול את עם ישראל, אך מכיוון שהיססו, לא זכינו, והגלות עודנה אופפת אותנו, בעוונותינו הרבים".

מאותו מקרה למדו תלמידי האר"י כי לרבם הייתה נשמת משיח בן יוסף, שעל פי המקורות צריכה להתגלות בעולם בטרם יבוא משיח בן דוד. ראה נוספת לכך קיבל רבי חיים ויטאל ממקרה אחר שחווה במחיצת רבו הגדול, דבר שאירע בסוף ימיו הקצרים, כפי שסיפר זאת בספרו:

ידוע היה כי הארז"ל הכיר את כל סודות הבריאה, "כי היה יודע... בפרד"ס ומעשה בראשית ומעשה מרכבה, בשיחות עופות ובשיחות דקלים ואילנות ועשבים... ובשיחת מלאכים, והיה מדבר ברוחות מהגלגולים... ומביא נשמת אדם בעודו חי ומדבר עמו כל צורכו וחפצו... והיה מדבר עם נשמת הצדיקים שהם בעולם הבא והיו מגלים לו רזי תורה...".

לעיתים קרובות נהג הארז"ל להשתטח על קברי הצדיקים, או אז הייתה נשמתו מתחברת לנשמת הצדיק, וזו הייתה מגלה לו רזי תורה שלא נודעו מעולם.

פעם אחת נתלוו רבי חיים ושאר התלמידים אל רבם בבואו להשתטח על קברי שמעיה ואבטליון, והתפללו עמו. לפתע פנה אליהם הארז"ל ואמר: "בניי, דעו אשר שמעיה ואבטליון ציוו עליי לומר לכם, כי תתפללו על משיח בן יוסף שלא ימות".

על מקרה זה כתב רבי חיים ויטאל בספרו: "ומרוב טיפשותנו לא היה בנו דעת לשאול אותו מי הוא משיח בן יוסף... ולא עמד אלא ימים אחדים ונתבקש רבנו מאור עינינו לשיבה של מעלה, ונודע לנו למפרע שהוא היה משיח בן יוסף, ומרוב ענוותנותו לא רצה לגלות את עצמו".

(לרגל ה' במנחם אב, יום ההילולא של הארז"ל)

ירצה, שכן יוכלו לבוא לירושלים בתוך דקות בקפיצת הדרך וכדומה.

לא נותר להם זמן רב להתלבט, שכן מורם ורבם המתין לתשובתם ובחן את תגובתם, ועל כן נענו מיד כמה תלמידים ואמרו בחפץ לב: "הננו, מורנו ורבנו, נעלה עמך לירושלים!".

אולם כמה מהתלמידים נותרו מהוססים. כאשר פנה אליהם

ידעו כי המרחק בין צפת לירושלים גדול, ובדרך הטבע אין סיכוי לעשות את הדרך הזאת לפני כניסת השבת. ובכלל, מה פיסרה של הליכה זו לירושלים דווקא היום? וכיצד יעזבו את נשותיהם ובני משפחתם למשך השבת בלי להודיעם תחילה?

עם זה ידעו והאמינו תלמידי הארז"ל כי לרבם כוונות נסתרות, וכי הדרך הארוכה אינה מניעה בפניו אם רק

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מחזה מרחוק

על 'שבת חזון' אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב כי 'חזון' הוא מלשון 'מחזה' - בשבת זו מראים לכל אחד ואחד מישראל את בית המקדש השלישי מרחוק. הוא מביא על כך משל מאב שעשה לבנו בגד יקר, והבן קרעו. עשה לו האב מלבוש שני, ואף אותו קרע הבן. עשה האב מלבוש שלישי, אך לא מסרו לבנו. רק "לפרקים רחוקים ידועים" הוא מראה לבן את הבגד, באומרו שאם יתנהג כראוי - יקבלו. על ידי כך האב מרגיל את בנו ללכת בדרך הישר, עד שדרך זו נעשית "כמו טבע" בנפשו, ואז הוא מקבל את הבגד.

הטעם שהאב (הקב"ה) נתן לבנו (עם ישראל) את המלבוש היקר (בית המקדש) בפעם הראשונה והשנייה, אף שידע כי יקרענו, ואילו בפעם השלישית הוא טובע ממנו שההליכה בדרך הישר תשרש "כמו טבע" בנפשו - היא מפני שמהותו של הבית השלישי היא הנצחיות והקיום התמידי. כפי שהזוהר אומר על הפסוק "אם ה' לא יבנה בית שווא עמלו בוניו וגו'" - שהבית הראשון והשני היו "בניינים של בן אדם, שאין בהם קיום כלל", אולם הבית השלישי, שיהיה בניינו של הקב"ה - יתקיים לעד.

עניין זה מופיע במדרשי חז"ל רבים, הקושרים את בית המקדש השלישי עם קיום תמידי ונצחי. הגמרא מציינת שאצל אברהם מזכר מקום המקדש בלשון "הר" ("בהר ה' ייראה"), אצל יצחק - בלשון "שדה" ("ויצא יצחק לשוח בשדה"), ואילו אצל יעקב הלשון הוא "בית" ("ויקרא את שם המקום ההוא בית אל"), כי יעקב קשור לבית המקדש השלישי, שהוא בבחינת 'בית' שעומד בקביעות ולא באורח ארעי.

גילויים מלמעלה

ייחודו של בית המקדש השלישי שהוא ממזג בתוכו את שתי המעלות הנפרדות שהיו בבית הראשון והשני. אנו רואים הבדלים ניכרים בין שני בתי המקדש האלה. בימי הבית הראשון הייתה התגלות גדולה של אור הקדושה בעולם. הוא נבנה בימי שלמה המלך, בתקופה שמוגדרת שיאה של התגלות האלוהית ("קיימא סיהרא באשלמותא", כדברי הזוהר). גם בניישראל עמדו אז בדרגה רוחנית גבוהה ביותר.

אולם חסרונו הגדול של הבית הראשון היה שכל הגילויים האלוהיים באו מלמעלה, בלי שהעולם עצמו יהיה בשל ומוכן לכך. לכן לצד גילויי הקדושה הייתה אז התגברות עזה של עבודה זרה, נביאי שקר וכו', מפני שהעולם עצמו טרם נדדך ונתקדש. התוצאה הייתה שהבית הראשון נחרב.

בבית השני הייתה התמונה הפוכה. הוא לא נבנה בתקופת זוהר, אלא בשעה שעם ישראל היה נתון לממשלת אומות העולם, ואף הדחף לבניינו בא מאת גוי - כורש. גם מבחינת הגילויים האלוהיים הייתה בו ירידה עצומה לעומת הבית הראשון. חסרו בו חמישה דברים עיקריים - הארון (עם הכפורת והכרובים), האורים והתומים, האש, השכינה ורוח הקודש. לעומת זה, הייתה אז הזדככות של העולם מלמטה, ובניישראל עמדו בדרגת בעלית-תשובה.

חיבור מעלה ומטה

לכן עמד הבית השני מעט זמן יותר מן הבית הראשון, ואף על-פי-כן נחרב, שכן אין קיום נצחי להתעוררות מלמטה שאינה נתמכת בגילויי אלוהיים מלמעלה. אמנם העולם נתעלה ונדדך, אך יש גבול לכוחם של בני-אדם להתרומם בכוחותיהם-שלהם.

גדולתו של הבית השלישי שבו יתאחדו הגילויים הנעלים מלמעלה עם ההזדככות מלמטה, ולכן הוא יעמוד לנצח-נצחים. לכן נדרשה הגלות הממושכת, שבה עם ישראל מזכר את העולם, ומכשירו לקבל - בזכות ולא בחסד - את הגילויים הנעלים שיאירו בימי הבית השלישי, בקרוב ממש.

למשש את ימי הבית

באוניברסיטת בראילן, צחי דבירה (צוייג). הוא נטל מהמקום כמה חרסים מימי הבית הראשון והשני והציג אותם לפני המרצה שלו, הד"ר גבי ברקאי. זה הבין את החשיבות והחל לפתח את מפעל הסינון, שנמשך עד היום הזה.

חוזרים אחורה בזמן

וכך זה נעשה: כל קבוצה נכנסת לכיתת הדרכה, שומעת הסבר על היסטוריית העם היהודי בירושלים ומקבלת הדרכה איך למיין. חברי הקבוצה נכנסים לחממה, וכל שניים-שלושה מבקרים מקבלים נפה, צינור מים ודלי. את החול שופכים לנפה, מתיזים מים ומנסים לגלות חפצים המוטמנים בחול. "ממיינים את החול כמו אורז", מסביר אברהמי (34), תושב אפרת. "בסיום הזמן עובר ארכאולוג בין חברי הקבוצה ובודק אם הצליחו לגלות פריט בעל-ערך".

אלפי פריטים נחשפו באתר. "מדי יום מתגלים ממצאים חדשים, אשר שופכים אור על ימי הבית הראשון והשני ומשמישים עדות אילמת לתקופת הזוהר של העם היהודי. נחשפו יותר מ-5200 מטבעות, מכל הסוגים", מגלה אברהמי. "אחת לחצי שנה אנחנו מפרסמים את התגליות".

התרגשות יום-יומית

האם הוא סבור שהוואקף מתחרט על החפירות? אברהמי משיב: "בדיעבד ייתכן שהם מצטערים.

"מצאנו בולה", נשמע קולו הנרגש של הראל אברהמי, מנהל החווה הארכאולוגית בגן הלאומי עמק צורים. מאות המבקרים מיהרו לעברו. "בימי קדם", הסביר אברהמי, "אם רצינו לשלוח מכתב חשוב ולהבטיח שאיש לא יפתח אותו, הייתי קושר אותו ומצמיד לקשר פיסת חימר חתומה בחותמת האישית שלי, ועליה שמי ושם אבי. חותמת זו נקראת 'בולה'".

"פה מצאנו 'בולה' כזאת, מימי בית-המקדש הראשון. תוכלו לראות את האותיות הכתובות בכתב העברי הקדום: בשורה הראשונה נותר רק סוף השם - 'ליהו', כנראה 'גאליהו'. בשורה מתחתיה רשום שם אביו - 'אמר' (אימר). אילו היינו חיים בזמן בית-המקדש שם המשפחה הזה היה מוכר מאוד. משפחת אימר שייכת לקבוצה של עשרים וארבע משפחות של משמרות הכהונה! כלומר, אותו גאליהו בן אימר הוא כוהן! לפנינו אפוא דרישת שלום מאחד הכהנים שעבדו בבית-המקדש הראשון".

תגלית נחל

כבר שמונה שנים וחצי פועל בעמק צורים מיזם ייחודי: סינון עפר מהר הבית. תיירים מרחבי הארץ והעולם באים ומנסים לאתר פרטים בעלי ערך בעפר שאנשי הוואקף הוציאו מהר הבית ושפכו בנחל קדרון.

לתגלית אחראי סטודנט לארכאולוגיה

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

'שלום' בתשעה באב

שאלה: בתשעה באב אין שואלים בשלום, כידוע, אך מי שאינם מכירים הלכה זו עלולים להיפגע; מה עושים?

תשובה: דין זה זהה לדין אבל: מדברי הקב"ה ליחזקאל הנביא (פרק כד) "הֲאֵינְךָ דֵם", למדו בגמרא שעל האבל להימנע משאלת שלום.

כיצד? בשלושת הימים הראשונים אינו שואל בשלום כל אדם, ואם שאל בשלומו אדם שאינו יודע באבלו - אל ישיב לו, אלא יודיענו על דבר אבלו. משלושה ועד שבעה ימים אינו שואל, אבל משיב לאדם שאינו יודע באבלו. משבעה ועד שלושים - שואל בשלום אחרים, שהם שרויים בשלום, וכל-שכן שמשיב שלום, אבל אין אחרים שואלים בשלומו. לאחר שלושים - הרי הוא ככל אדם. אבל על אביו ואימו - אין

שואלים בשלומו עד תום שנים-עשר חודש.

יש אומרים שאף אחרים לא יאמרו 'שלום' זה לזה בבית האבל. יש מקילים באמירת 'ערב טוב' וכדומה, כל עוד אין אומרים את המילה 'שלום'. נענוע ראש בלי דיבור, כמקובל, מותר.

אולם האבל רשאי לקבל איחולים כגון 'מזל טוב', אריכות ימים, רפואה שלמה וכדומה, ואף להושיט יד בשעה שמברכים איש את רעהו.

בתשעה באב כולנו אבלים, ולכן אין שואלים בשלום. מי שאינו יודע זאת ונותן שלום, משיבים לו בשפה רפה ובכבוד ראש. מוטב להסביר לו שעושים כך מכיוון שיום אבל הוא היום.

מקורות: שו"ע יו"ד שפה ס"א. או"ח תקנד ס"כ ונו"כ. פני ברוך' על אבלות פרק טז.

עבר קם לתחייה. אברהמי על רקע מטבעות שנמצאו באתר

נראה שלא חשבו שדווקא הם יספקו עדויות רבות כל-כך לימי הבית הראשון והשני".

אברהמי מונה לתפקיד לפני כשנה וחצי. "ראיתי שאפשר להפוך את המקום למרכז ערכי וחינוכי. כל יום יש התרגשות מחודשת. אני בא לכאן בבוקר ולא יודע מה נגלה. בשנה האחרונה הגיעו לכאן קרוב לעשרים וחמישה אלף מבקרים. עד היום הצלחנו לסנן רק 45 אחוזים מהעפר. יש פה עבודה עוד לשמונה שנים", אומר אברהמי ופונה

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציין' הקדוש של הרבי, ולשלוח

מכתבים ל'ציין' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

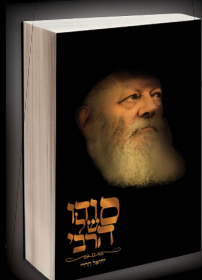
Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

סגור
הרבי

היאל הררי

ביוגרפיה מרתקת החושפת את סוד כוחו של הרבי מלובביץ'

בראש רשימות רבי המכר